

המועצה האזורית **אזורה**

בקעת פיצן

גיליון מס' 15 אייר תשס"ח מאי 2008

ארגמן • בקעות • גיתית • גלגל • חמדת • חמרה • י"ט"ב • יפית • מבואות יריחו • מחולה • מכורה • משואה • משכיות • נעמה • נערן • נתיב הגדוד • פצאל • רועי • רותם • שדמות מחולה • תומר

שנה לעצמאות מדינת ישראל

40
שנות התיישבות
בבקעה -
ותיקי סיירת חרוב
מעלים זיכרונות

6 עמ'

ותיקי סיירת חרוב, היום חברי פצאל, שהבקעה נכנסה לליבם דרך הרגליים, בספורים, מרדפים ולילות ארוכים של מארבים, חוזרים אחורה בזמן ונזכרים בימיהם ב'ארץ המרדפים'

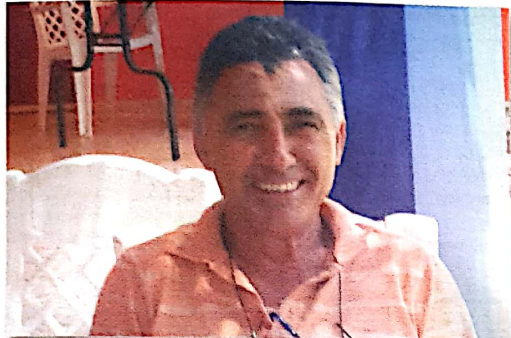
בחרוב נשארים עד עולם

נשארו בסיירת הרוב הרבה היילים כשירים ופרקו את הסיירת. אבל חרר ב'ניק, זה בדס. מי שהתגייס ועשה את כל המסלול, נשאר בחרוב עד עולם, עד היום". ולראייה, הקים יחיאל אתר אינטרנט לסיירת הרוב - שכתובתו www.484.co.il

מורדים ראשונים

עמרם ממושב נגה, התגייס בפברואר 1972. "רציתי להיות בצנתנים", הוא מספר, "ראיתי שמגייסים לסיירת הרוב, שאלתי מה זה ונדלקתי. אחרי הטר רונות הגענו לבקעה. ראיתי את המקום השומם והיבש הזה וקיבלתי הלב. מה זה? איזה חום, איזה שממה והטעם של המים - מלה וכלור, היינו חייבים

עמרם

להמתיק אותם בתרכיז, כדי שאפשר יהיה לשתות אותם. בהמשך השירות, התאהבתי במקום הזה. ראיתי את החקלאים פה עובדים ואמרת, אם יום אחד אני ארצה להיות חקלאי, אני אבוא לפה. כשפרצה מלחמת יום כיפור, העבירו אותנו לסיני ובתום המלחמה, חזרו לבקעה. אז החליטו לפרק את הסיירת ואותנו החליטו להעביר לשריון. היינו בג'וליס. ארגנתי את כל החבר'ה למרד. מה פתאום אנחנו, חרוב'ניקים, נלך לשריון. זה נקרא אז, המרד הראשון בצבא. התארגנו ונסענו כולנו לקריה, לנסות לבטל את הגזירה. בסוף שלחו לנו אוטובוס, שנחזר לג'וליס והבטיחו שהרמטכ"ל יבוא לדבר איתנו. ובאמת, בא מוטה גור ואמר לנו, שאי אפשר לשנות את החלטתו. אבל אני לא יכולתי לקבל את זה והכשלת את עצמי בתור טנקיסט והעבירו אותי לשרת במפקדה. יותר לא ראיתי טנק".

גישוש - טישטוש

שמולי, יליד עיראק, בוגר הכפר הירוק, התגייס באוגוסט 1968, מחזור שלישי של הסיירת, שמוגדר בפי החבר'ה כמחזור המובחר. "עד אז", מספר שמולי, "לא היה לחרוב בסיס משלה. לקחו אותנו למחנה עופר, על שם צביקה עופר, אחד המג'דים הראשונים בסיירת, שנהרג במרדף בוואדי קלט.

שמולי

אנחנו ניקנו את מחנה גדי והכנו אותו. חרוב מנתה אז שלוש פלוגות, שעסקו בגישוש - טישטוש. על הבוקר עושים גישוש סביב היישובים, מגלים עקבות ומתחילים מרדף. בלילה היינו שוכבים במארבים, עם אינפרארום ומגנברי אור כוכבים, שהיו אז מאוד סודיים. כל הנשקים שלנו היו קלצ'ניקובים, שנלקחו

ישראל

מאושר, 58, הוותיק שבחבורה וזה שבאמתחתו סיפורים הכי 'שווים', שמולי אהרן, 58, בן המחזור השלישי של הסיירת ו'מעמודי התווך' שלה, כפי שמגדירים אותו חבריו, עמרם שלמה, 55, ממשטפת המרד הראשון בצה"ל, כהגדרתם ויחיאל אקוע, 54, הצעיר שבחבורה וגם אחרון המגיעים לפצאל, 'תמיד אחרי כולם', כמו שאומרים החבר'ה, יושבים בחצר של יחיאל, מפצי חים גרעינים וסופרים מרדפים. בפצאל עוד אחד מבוגרי הסיירת, שלא עלה בידו להצטרף למפגש. רק במקרה (ואולי בעצם לא...), הגיעו כולם לפצאל, כל אחד באופן עצמאי ולא כתבורה. אבל האהבה לבקעה והקשר אליה, אותו ניתן להגדיר כקשר דם, אלה אינם מקריים.

חרובניק מקוצר

יחיאל מושיב את החברה לפי סדר גיל עולה ומחליט שדווקא הוא, הצעיר בחבורה יפתח. "כי אחרי שישראל, זקן הלוחמים, יספר את הסיפורים שלו, לנו לא ישאר מה להגיד". כשהגיעו זמנו של יחיאל, בן מושב אשתאול, להת גייס לצבא, היתה מלחמה על הזכות להתגייס לסיירת הרוב, שהיתה, לדבריו,

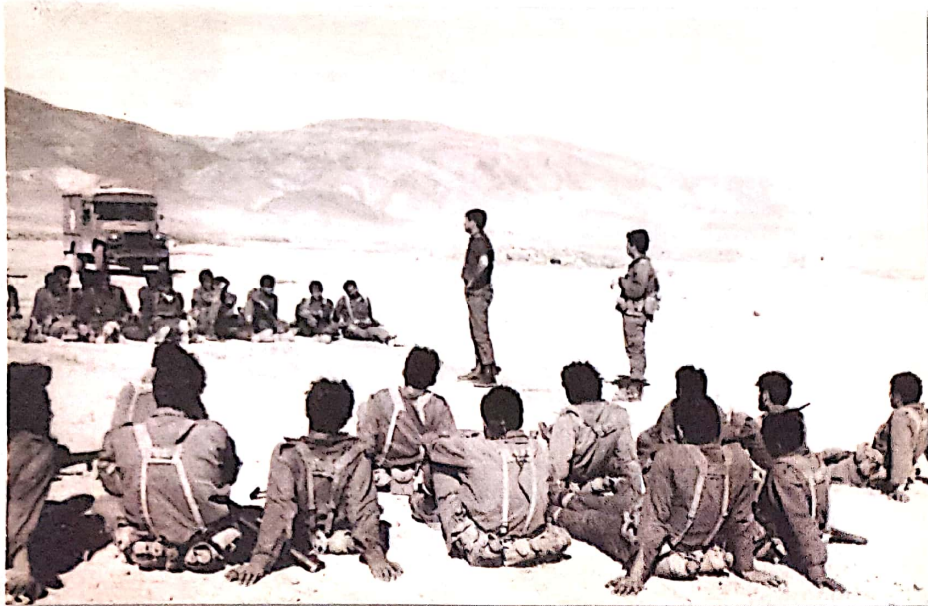
יחיאל

יחידה קטנה, קומפקטית ונודרה בבקשים המיוחדים ששררו בה בין החיילים לבין הסגל. הוא נמנה על המחוזים האחרונים שזכו להתגייס לסיירת בטרם פורקה. "כשאני הגעתי הנה, לסיירת, אני בעיקר זוכר את החום את הטעם הטוב של המים ואת זה שמרדת החשיכה, הבקעה היתה סגורה לכלי רכב אורחיים. אני הגעתי לחרוב כשבקעה כבר היה יותר שקט ולי השאירו רק איזה מרדף או שניים, מסכנים. התקופה שלי פה, הסתיימה אחרי מלחמת יום כיפור, כי פה כבר לא היתה פעילות. מספר חודשים אחרי המלחמה, לא

'ארץ המרדפים', המושג שטבעה סיירת הרוב, שהיתה עד מלחמת יום כיפור הכוח הצבאי ששמר על בקעת הירדן, היה במשך שנים, שם נרדף לבקעה. הסיירת התפרקה, אבל החיילים ששירתו בה, היום כבר סבים לנכדים, רואים את עצמם 'חרובניקים' בדם וזוכרים לפרטי פרטים כל סיור, כל מרדף, כל מארב. ארבעה מוותיקי הסיירת, חברי מושב פצאל, מתכנסים להיזכר, לטפוח על השכם ולרדת אחד על השני, כמו בימים הטובים ההם

הארבעה. נזכרים

תדרוך בטרם יציאה

דוח, אני אספר על שתיים: באחד המוצבים של הירדנים, בערך מול גלגל, המחבלים היו חוצים דרך קבע. הוחלט למקש את הדרך לשם. ירדנו עם צוללי הגנה, שתפקידם היה להעביר אותנו בסירה, לצד השני של הירדן. בדרך היתה פאשלה, המאג נתפס במשהו ונורה ממנו ציור, ש'תפר' את הסירה וחורר אותה לגמרי. במקביל לנו, חדרה חוליה של מחבלים. אני נשארתי על החוף עם עוד אחד, לחכות לחברה שיחזרו. הם חצו, מיקשו והתחילו לחזור. השעה היתה 04:00 לפנות בוקר, תיכף עולה השחר ואנחנו רואים שאנחנו לא יכולים לסחוב את הסירה על הגב לחוף, כי מהירי היא מלאה מים. ניתנה פקודה לנוס לעבר הג'בלאות. השחר עלה ואנחנו רואים את הקומנדק שלהם. שיצא לסיור, עולה על אחד המוקשים שלנו ומתפזר צץ באוויר. והיה המרדף הגדול, הידוע, שנמשך ארבעה ימים. חזרנו ממארב

יחיאל עם הנשק האישי של חרוב - קלצניקוב

והודיעו על מרדף. אני הייתי עם צאלה, הגשש הראשי. על אחת הגבעות, גיליתי שהם שאירוי תרמיל ומצאנו את עקבותיהם. הלכנו אחריהם עד שהן אבדו והסתיים היום. למחרת פוזרנו על ידי הליקופטרים ואני נשארתי בהמתנה עם הגשש. אחרי כמה שעות, יצאתי כמאבטח, עם שני גששים. הסריקה שלהם לא נראתה לי והחלטתי לבדוק בעצמי ובאמת גיליתי חצי עקבה ואבן שזוהה ממקומה ועוד עקבות בהמשך שוב הלכנו על עקבותיהם, עד שהגענו לאיזה כפר, שם איבדנו אותם והסתיים עוד יום. כלילה כבר הכניסו לכפר שני זחל"מים. בבוקר המחבלים זרקו לתוכם רימונים ושני חיילים נהרגו. לא מצאנו את העקבות שלהם. הלכתי עם צאלה ושוב גיליתי עשבים רמוסים. קראתי לו והוא אמר עקבות. הלכנו בעקבותיהם כשני קילומטר, התפרסנו ונשפכנו לתוך הוואדי. תוך כדי פריסת הכות, אחד החיילים ראה משהו מבריק זו בוואדי וצעק. כל הכוח פתח באש. המחבלים ירו כלפי מעלה ופצעו את משה וצחי ועוד שני חיילים. נגמרה לנו התח' מושת והיה צריך לעלות למעלה, לעמדת הפיקוד להביא תחמושת, תוך סכנת היחשפות. אני התנדבתי. אני זוכר שבדרך פגשתי את קולנר, שצעק

המשך בעמ' 8

שלל. במשך חודשים שכבנו מארבים על ריק. כלום לא קרה. הגענו למצב ששלחו פסיכולוג, לראות מה השפעת המארבים והמרדפים עלינו. היו לנו שעות שינה ספורות כלילה וגם אז אי אפשר היה לישון, בגלל היתושים ואז מגיעה קריאת התרנגול - או יציאה למרדף, או הרס"פ מכריז על קימה. יציאות אחת לחודש, בלי הסעות, רק בטרמפים וגם זה, רק אם אין מרדף. ההתקלויות הרציניות התחילו כעבור שנתיים ומאז לא פסקו. צוותים של כחמישה חיילים היו שוכבים במארב כל לילה וכלילה היו פרוסים כ-35 ברחבי הבקעה. בתקופה ההיא, הקשר עם הסגל היה כל כך אישי וחזק, שכשהיינו חוזרים ממארב לילה, או ממרדף, הקצינים היו מכינים לנו חבית תיות. החבר'ה מסיירות שקד ואגונו שהביאו אותם לסייע לנו, פשוט מתו מקנאה. המרדפים הגדולים שאני זוכר, היו אחרי ארבעה מחבלים שחזרו מרצח בפתח תקווה, 24 מחבלים על יד מחולה ועוד. כלילה היה כביש הבקעה נסגר על יד ארגמן והמחבלים היו עושים שם מארבים, ממש סמוך לגדר. ידענו ששם הולכים על קצות האצבעות. אם את שואלת אותי היום, הייתי חוזר על הכל."

להגיב נכון בכל רגע נתון

ישראל התגייס ב-1969 והיה לו ברור שהוא הולך לסיירת חרוב. "ראיין אותי יאיר קליין ושאל, מה יקרה אם לא תתקבל? אמרתי, אם אתה התק' בלח, גם אני אתקבל. הוא אהב את החוצפה, אבל שאל ואם לא? אמרתי, לא אתקבל הפעם, יקבלו אותי פה שוב לראיין. לימדו אותנו מה זה חרוב, דרך הרגלים, עם שעתיים שינה כלילה. כשהיינו עושים מסע אלונקות, לא היתה אלונקה, אז היינו סוחבים מיטות ברזל. נושא החיילות היה טבוע בי בצורה אובססיבית. לימדתי את עצמי שאני חייב תמיד להיות מוכן להגיב נכון בכל רגע נתון. הייתי קשוב ודרוך כל הזמן ונחשפתי לחייל הכי טוב בפלוגה. יאיר קליין, המ"פ שלנו, היה מאוד שאפתן ולקח על עצמו המון פעילות. אני, כחייל טוב, השתתפתי לצידו בכל הפעילויות האלה. הוא החליט שכל הפלוגה תגדל זקנים, ושיהיה מותר להתגלח רק אחרי שנוריד עשרה מחבלים. זה קרה אחרי המארב באזור מחולה, שהיה ממש קלאסי, שעבד כמו שכתוב בספרים ובו הרגנו במכה ראשונה 15 מחבלים ואחר כך, בצליפות, עוד תשעה. בבוקר כולם התגלחו. מתוך עשרות פעולות מיוחדות

ישראל

ישראל (משמאל) בעת סיור שגרתי בבקעה

"חוישים" את הבקעה. עומרם (במרכז)

עמרם: ראיתי שמגייסים לסיירת חרוב, שאלתי מה זה ונדלקתי

יחיאל: חרוב'ניק, זה בדם. מי שהתגייס ועשה את כל המסלול, נשאר בחרוב עד עולם, עד היום

שמולי: אם את שואלת אותי היום, הייתי חוזר על הכל

ישראל: לימדתי את עצמי שאני חייב תמיד להיות מוכן להגיב נכון בכל רגע נתון

שמולי (שלישי משמאל) בין הסיורים. במוצב גדי

אסופת רווקים מכל הארץ, במה שהיה אז מושבו, שזה שילוב של כל החטרונות של מושב וקיבוץ. ב-1974 התחתנת וביום שעלו לנקודת הקבע וחילקו את החלקות, אני נסעתי לבית חולים, כי נולדה בתי הבכורה. אבל הנה, אנחנו פה."

חולם על טרקטור

ישראל, אב לארבעה, מתוכם בן שחזר למושב. גדל בגוש תל מונד, כשמסביבו מושבים רבים. "אמא שלי עבדה בחקלאות ואני מגיל ממש קטן אהבתי את זה. הייתי הולך איתה לעבודה ועד היום יש פרדסנים בעין ורד, שאומרים שהיו לי ידיים ירוקות והעצים שנט עתי אצלם אז, נותנים פרי עד היום. תמיד חלמתי שיש לי טרקטור בבית. נפשי היתה בחקלאות וביום שעמדתי על דעתי, הלכתי ללמוד במקווה ישראל ואחר כך בכדורי. אחרי הצבא, הלכתי לתנועת המר שבים ושלחו אותי לנתיב העשרה, אבל החלטתי לבוא לפצאל. אוגר סט, חום, אני מגיע ואת מי אני רואה? את שמולי. אז נשארתי."

מקיים הבטחה

עמרם, אב לשישה, מתוכם בן אחד שחזר למושב, סבא לנכדה, הרי הבטיח לעצמו שאם יהיה חקלאי, יבוא לבקעה. "רציתי להיות עצמאי ולעבוד בחקלאות. באנו לפה בשנת 1980, עם שני ילדים ואישתי בחודש שביעי. חודש יוני, שעת צהריים, הגענו באוטובוס וירדנו בצומת פצאל. לא היו עצים ומטעים כמו היום ואנחנו הולכים ברגל עד המושב דפקנו בדלת של ועדת קבלה. מאז אנחנו פה."

סיוור בבקעה

חלם על מקום ירוק

שמולי, אב לארבעה, מתוכם בת שחזרה למושב ובן יורש, סבא לשלושה נכדים, דווקא חלם על מקום ירוק כשהשתחרר מהצבא ופינטז על שדה יואב. "בתנועת המושבים אמרו לי, אתה לא יכול ללכת לשדה יואב. לך לבקעה, לפצאל, שם יש רווקים. היתה פה

עלי, יא בן זונה, מה נגיד לאמא שלך? אבל הבאתי תחמושת. מחבל אחד נכנע ועלה אלינו, אחד הרגנו ושלישי נעלם".
באמתחתו של ישראל עוד סיפורי גבורה רבים, שהם אלה שטווים את דברי ימי הארץ הזאת ודאי את דברי ימי הבקעה, אולם צר המקום מלהכילם והם ימתינו להזדמנויות נוספות.

לחזור לאדמה

היום, כשהם כולם חקלאים מבוססים בפצאל, אני שואלת, איך בעצם הגעתם דווקא הנה?

יחיאל, אב לחמישה, מתוכם שני בנים שחזרו למושב, היה איש משטרה במשך שנים לאחר השחרור מצה"ל. "למדתי במקווה ישראל, הייתי חקלאי. יום אחד, ב-1987, החלטתי שהעבודה במשטרה זו לא פרנסה ואני מניח את המפתחות וחוזר לאדמה. הגעתי בלי כלום. באתי לאדמה, פה אני יודע שמה שאני זורע, אני קוצר. ממש כיף. רק שלא יפריעו לנו לחיות פה בשקט. באנו להתפרנס ולא להפריע לאף אחד. היה פה ריק, רק יישובים בודדים. לראות היום את הבקעה פורחת, זה ממש תענוג."

יחיאל (משמאל) ביום ספורט